

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*О.А. Зінченко, д-р екон. наук, професор
Н.С. Кульчицька, здобувач вищої освіти
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

В сучасних умовах євроорієнтованого розвитку України на перші щабелі виходять питання, пов'язані з адаптацією вітчизняних підходів до оцінки фінансового стану підприємств міжнародним стандартам.

Для успішного функціонування підприємства в умовах глобалізації велике значення має прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі всебічного аналізу його фінансового стану. Крім того, будь-яке інвестиційне рішення партнерів підприємства по бізнесу також базується на основі даних оцінки фінансового стану такого підприємства. Отже, значення своєчасної та якісної оцінки фінансового стану підприємства важко переоцінити.

В Україні оцінка фінансового стану підприємств регламентується низкою нормативно-правових актів, зокрема: Положенням про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації № 49/121 від 26.01.2001р., Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій № 22 від 23.02.98р., Методикою проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 81 від 27.06.97р., Методичними рекомендаціями по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 759/10/20-2117 від 27.01.98 р., Методичними рекомендаціями щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства № 14 від 19.01.2006р., Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013р., Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р.

Аналіз зазначених вище нормативно-правових актів свідчить про те, що вітчизняне законодавство в сфері оцінки фінансового стану потребує подальшого вдосконалення, адже, незважаючи на розгалужену систему правових актів, говорити про цілісну і взаємоузгоджену систему законодавства наразі неможливо: не існує єдиного підходу щодо формування основних показників оцінки фінансового стану, методики їх обчислення та інтерпретації оцінювальних параметрів, нормативно-правова база зазнає постійних змін, оскільки в процесі її формування одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах. Це негативно впливає на якість та достовірність оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання.

Процеси інтернаціоналізації, міжнародного співробітництва, взаємозближення держав та регіонів є характерними рисами економічного розвитку сьогодення. Глобалізація є однією з найбільш впливових сил, що визначає хід розвитку суспільства. В умовах глобалізації усі процеси, що відбуваються в суспільстві є взаємозалежними та взаємопов'язаними і не можуть розглядатися окремо [1]. Тому, враховуючи перехід вітчизняної економіки до міжнародних стандартів фінансової звітності, необхідно розглянути зарубіжний досвід проведення оцінки фінансового стану підприємства.

Відомо, що в міжнародній практиці для оцінки фінансового стану підприємств широко використовують математичні моделі, за допомогою яких формують узагальнений показник фінансового стану підприємства – його інтегральну оцінку, серед яких заслуговують на увагу моделі Альтмана, Таффлера, Ліса, Чессера.

Широке застосування цих моделей у закордонній практиці зумовлено такими перевагами:

- вони мають невелику кількість показників, що забезпечують високу точність результатів, за незначних затрат часу;
- моделі дають можливість поєднувати різноманітні об'єкти,
- є можливість оцінки прогнозування банкрутства, визначення зони ризику, в якій перебуває підприємство [2].

Проте ці моделі показують правдиві результати лише в тих конкретних умовах, для яких вони розроблені. Слід не забувати, що застосування західних методик до сьогоденних реалій української економіки не може бути адекватним без внесення відповідних коригувань, оскільки рекомендовані теоретиками нормативні значення часто не враховують галузевої специфіки. Також, використання показників західних компаній стосовно українських підприємств некоректне у зв'язку з незрівнянністю умов, в яких вони функціонують [3].

На нашу думку, закордонний досвід оцінювання фінансового стану підприємства доцільно використовувати в українській аналітичній практиці, однак у зв'язку з наявними відмінностями показники

вітчизняних підприємств повинні мати інші критеріальні значення. Адже величина цих коефіцієнтів істотно впливає на результати розрахунків і правильність висновків про фінансовий стан підприємства.

Отже, оцінка фінансового стану підприємства – це далеко не вирішене питання для української економіки, враховуючи її зростання і зміцнення, інтеграцію у світове співтовариство. На сьогодні феномен глобалізації, вже вийшовши за суто економічні межі, охопив практично всі сфери суспільної діяльності, включаючи економіку, політику, ідеологію, соціальну галузь, культуру, екологію, безпеку, спосіб життя, а також самі умови існування людства. Однак наслідками глобалізації є не лише вигоди від зростання участі країн в світових економічних процесах, але й вразливість щодо негативного впливу світогосподарських зв'язків. Саме тому глобалізація, як суперечливий процес, потребує регулювання на міжнародному та національному рівнях. Зокрема, при переході до міжнародних стандартів фінансової звітності вітчизняні методики повинні наближатись до загальноприйнятих у світі, але при цьому зберігати національні особливості.

Перелік посилань:

1. Шило Л. А. Особливості розвитку світової економіки в умовах глобалізації / Л. А. Шило, І. В. Захаренко, Ю. В. Касян. // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна «Проблеми економіки транспорту». – 2013. – №5. – С. 62–67.

2. Гужавіна І. В. Вдосконалення методики аналізу та визначення фінансового стану підприємства / І. В. Гужавіна. // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2012. – №20. – С. 110-114.

3. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання / Й. Й. Сорока. // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2015. – №2. – С. 363-367.

ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВІ ГРУПИ В УКРАЇНІ: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

О.Є. Костіна, здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Л.М. Гаєвська, канд. екон. наук, доцент
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь*

На сьогоднішній день, Україна все більше інтегрується у світову економіку, чим більше українська економіка виходить за кордони, тим більше вона поєднується з іншими національними економіками, утворюючи світове господарство.

Світове господарство характеризується стрімким розвитком транснаціональних процесів, тобто господарсько-політичного об'єднання країн. До ознак глобалізації української економіки ми можемо віднести: міжнародну торгівлю товарами та послугами; міжнародних потоків капіталу; розподіл праці та інше.

Фінансово-промислові групи вважаються найбільш досконалою формою об'єднань підприємств. Фінансово-промислові групи – це диверсифіковані багатофункціональні структури, створені на основі об'єднання капіталів промислових підприємств, кредитно-фінансових установ та інших суб'єктів господарювання з метою максимізації прибутку, підвищення ефективності виробничих і фінансових операцій, тощо [1, с. 261].

Найбільшого поширення ФПГ набули в таких розвинених країнах, як : США, Японія, Великобританія, Німеччина, Південна Корея. Особливий інтерес для України представляє досвід Японії у розбудові економіки саме за допомогою ФПГ, в цій країні значної підтримки зазнають ФПГ пріоритетних галузей промисловості : видобуток нафти і газу; авіації; електроенергії; атомної енергії, та інших.

В Україні найважливішу роль ФПГ відіграють у галузях, орієнтованих на експорт, а саме: металургії; машинобудуванні та хімічній промисловості, також в державні ФПГ були перетворені газові та транспортні системи. Українські ФПГ характеризуються простою структурою та високою концентрацією акцій в одних руках, а ще для них характерна закономірність, чим більший вплив ФПГ в політиці, тим більший її вплив і на економіку [2].

Основою причиною погіршення ефективності діяльності вітчизняних ФПГ є відсутність дієвої нормативно-правової бази, відсутність законів про регулювання діяльності ФПГ, відсутність ефективних процедур оцінки діяльності ФПГ та необхідності їх створення, крім того сама процедура створення є занадто бюрократизованою та складною.

Не останню роль також відіграє те, що в Україні не існує важелів стимулювання створення фінансово-промислових груп, будь-які пільги теж відсутні.

Таким чином, необхідність розвитку законодавства треба віднести до найголовніших умов зростання вітчизняної економіки.